

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 354

Usługi 2014

**Wybrane uwarunkowania
rozwoju usług**

Redaktorzy naukowci

Mirosława Pluta-Olearnik

Sylwia Wrona

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redaktor Wydawnictwa: Jadwiga Marcinek

Redaktor techniczny i korektor: Barbara Łopusiewicz

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-442-4

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.

ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

Część 1. Klient na rynku usług – adresat, partner, współtwórca usługi

---

Edyta Gołąb-Andrzejak: Relacje jako element wartości dla klienta na przykładzie hoteli Grupy Hotelowej Orbis	13
Agata Jonas: Postrzeganie przez klienta jego udziału w procesie kształtowania jakości usług	24
Katarzyna Kawaliło-Cześniak: Wpływ lojalnych klientów na rentowność przedsiębiorstwa	34
Jan Kreft: Crowdsourcing – darmowe źródło usług w mediach.....	43
Joanna Macalik: Współczesny odbiorca masowy jako wyzwanie dla usług muzealnych	51
Kazimierz Rogoziński: Service design – czworako ujęty.....	61
Wiesław Urban: Kształtowanie jakości współtworzonej z klientem w usługach.....	72

Część 2. Przedsiębiorstwa i instytucje usługowe – współczesne warunki rozwoju

---

Anna Drapińska: Sektor usług we współczesnej gospodarce w Polsce i na świecie	83
Marek Gnusowski: Franczyza w perspektywie usług profesjonalnych.....	94
Izabela Kowalik: Zastosowanie koncepcji CRM w samorządzie terytorialnym a koprodukcja usług publicznych	104
Dariusz Oczachowski: Personel małej organizacji usługowej. Szanse i zagrożenia w budowie relacji z dostawcami	116
Aleksander Panasiuk: Fundusze europejskie jako determinanta rozwoju przedsiębiorstw turystycznych.....	127
Krzysztof Rutkiewicz: Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym w świetle polityki konkurencji Unii Europejskiej w latach 2009-2011	137
Elżbieta Skąpska: Znaczenie innowacji produktowych w usługach	150

Rafał Szymański: Wdrożenie strategii CSR w małej firmie – wyzwania i dobre praktyki.....	160
Andrzej Szymkowiak: Promocja usług na portalach zakupów grupowych – studium przypadku.....	170
Monika Wawer: Kształcenie pracowników w realizacji koncepcji zarządzania różnorodnością.....	178

Część 3. Usługi edukacji na poziomie wyższym – wyzwania dla polskich uczelni

---

Aleksandra Calka, Ryszard Kleczek: Postrzegane efekty kształcenia na uniwersytecie i ich przyczyny: jakościowe badanie eksploracyjne.....	191
Magdalena Daszkiewicz, Sylwia Wrona: Usługi szkoleniowe uczelni ekonomicznych – możliwości i wyzwania rynkowe.....	200
Dorota Kwiatkowska-Ciotucha, Urszula Żaluska: Rozwój uczelni poprzez wzrost aktywności w obszarze kształcenia ustawicznego.....	213
Hanna Mackiewicz: Odpowiedzialność nauczyciela akademickiego w pracy dydaktycznej.....	224
Ewa Malinowska, Małgorzata Wiśniewska, Piotr Grudowski: Pomiar jakości usług edukacyjnych z wykorzystaniem metody Kano.....	235
Anita Proszowska: Elektroniczne otwarte usługi edukacyjne – szansa czy zagrożenie dla współczesnej edukacji.....	248
Agata Szkiel: Integracja systemu zarządzania jakością oraz kontroli zarządzanej w Akademii Morskiej w Gdyni.....	259
Małgorzata Wiśniewska, Małgorzata Szymańska-Bralkowska, Grzegorz Zieliński: Determinanty jakości usług edukacyjnych.....	271
Joanna Wierzowiecka: Postrzeganie przez studentów Akademii Morskiej w Gdyni certyfikatów kompetencji z zakresu systemów zarządzania.....	281

Summaries

Part 1. Client on services market – addressee, partner, co-creator of the service

---

Edyta Gołąb-Andrzejak: Relationships as a part of value for a hotel customer on the example of the Orbis Group Hotels.....	23
Agata Jonas: The customer perception of their participation in the process of creation of the quality of services.....	33
Katarzyna Kawalilo-Cześniak: Effect of loyal customers profitability of the company.....	42

Jan Kreft: Crowdsourcing – free source of services in media	50
Joanna Macalik: Contemporary mass recipient as a challenge for museum services	59
Kazimierz Rogoziński: Service design – fourfold conceived.....	71
Wiesław Urban: Service quality formation during co-creation with the customer	80

Part 2. Enterprises and service companies – modern development conditions

---

Anna Drapińska: Services sector in the contemporary economy in Poland and in the world	93
Marek Gnusowski: Differences between franchise and professional service businesses	103
Izabela Kowalik: CRM concept implementation in the local government and co-production of public services.....	115
Dariusz Oczachowski: Personnel of small service organization. Chances and constraints in the creation of relations with suppliers	126
Aleksander Panasiuk: European funds as a determinant of development of tourist enterprises.....	136
Krzysztof Rutkiewicz: Services of General Economic Interest in the light of the European Union competition policy in the years 2009-2011	149
Elżbieta Skąpska: Importance of product innovation in services.....	159
Rafał Szymański: Implementation of CSR strategy in a small company – challenges and good practices	169
Andrzej Szymkowiak: Services promotion on group buying portals – case study.....	177
Monika Wawer: Education of employees in the realization of diversity management concept	187

Part 3. Education services at a higher level – challenges for Polish universities

---

Aleksandra Calka, Ryszard Kleczek: Perceived teaching effects at the university and their causes. Quality exploration research	199
Magdalena Daszkiewicz, Sylwia Wrona: Training services offered by universities of economics – opportunities and market challenges.....	212
Dorota Kwiatkowska-Ciotucha, Urszula Zaluska: Development of universities resulting from engagement in lifelong learning	223

Hanna Mackiewicz: Social responsibility of an academic teacher in educational work	233
Ewa Malinowska, Małgorzata Wiśniewska, Piotr Grudowski: The measurement of quality of educational services with the use of Kano method....	247
Anita Proszowska: Open online educational services – an opportunity or a threat to the modern education?	258
Agata Szkiel: Integration of quality management system and management control system in Gdynia Maritime University	270
Małgorzata Wiśniewska, Małgorzata Szymańska-Bralkowska, Grzegorz Zieliński: The determinants of the quality of educational services	280
Joanna Wierzowiecka: Perception of certificates of competence in the field of management systems by the students of Gdynia Maritime University ..	292

Krzysztof Rutkiewicz

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

USŁUGI ŚWIADCZONE W OGÓLNYM INTERESIE GOSPODARCZYM W ŚWIETLE POLITYKI KONKURENCJI UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2009-2011

Streszczenie: Omówiono prawno-ekonomiczne aspekty usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym w Unii Europejskiej. Informacje teoretyczne i empiryczne pochodziły z Komisji Europejskiej oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Głównymi beneficjentami pomocy publicznej w formie rekompensaty z tytułu świadczenia tych usług w latach 2009-2011 były: Wielka Brytania (sektor mieszkalnictwa czynszowego i transportu lotniczego), Łotwa (ochrona zdrowia, usługi wodno-kanalizacyjne), Czechy (szpitale), Słowenia (ochrona osób starszych), Słowacja (ośrodki zdrowia, telewizja), Hiszpania (szpitale, transport morski). W Polsce najwięcej środków skierowano do sektora: transportu (47%), energetyki (27%), gospodarki odpadami (10%) i gazu ziemnego (8%). Zderzenie reguł polityki konkurencji z priorytetami UE odzwierciedla proces liberalizacji kolejnych sektorów, determinowany czynnikami społeczno-ekonomicznymi oraz politycznymi, np. postępem technologicznym i poziomem rozwoju gospodarczego państwa.

Słowa kluczowe: usługi w ogólnym interesie gospodarczym, pomoc publiczna, polityka konkurencji, Unia Europejska.

DOI: 10.15611/pn.2014.354.13

1. Wstęp

Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Services of General Economic Interest – SGEI; dalej: u.ś.w.o.i.g.) odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii Europejskiej oraz mają istotne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju UE w zakresie zwiększania zatrudnienia, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i jakości środowiska naturalnego¹. Są szczególnym rodzajem pomocy publicznej (*state aid*), stanowiącej jedną

---

¹ *The Application of EU State Aid rules on Services of General Economic Interest since 2005 and the Outcome of the Public Consultation*, European Commission, Brussels 23.03.2011, SEC(2011) 397, s. 2.

z ważnych form interwencjonizmu i pozwalającą państwu osiągać ww. cele, która czasem zakłóca konkurencję i handel w obrębie danego państwa oraz w skali międzynarodowej. Specyfika u.ś.w.o.i.g. polega na tym, iż konieczne jest ich świadczenie nawet wtedy, gdy nie ma na nie dostatecznej koniunktury na rynku. Dlatego państwa UE są zobowiązane wspierać przedsiębiorstwa świadczące usługi użyteczności publicznej (*public, universal services*), przyznając im rekompensatę wyrównującą starty poniesione z tego tytułu².

Celem artykułu jest przedstawienie prawno-ekonomicznych aspektów u.ś.w.o.i.g., w tym wielkości, struktury i przeznaczenia środków kierowanych na tego typu usługi w wybranych krajach UE. Szczególną uwagę poświęcono u.ś.w.o.i.g. w Polsce. Analizie poddano informacje statystyczne oraz omówiono zakres pomocy w ramach rekompensaty z tytułu realizacji zadań publicznych w latach 2009-2011. Zastosowano metodę dedukcji, wykorzystując informacje teoretyczne zaczerpnięte z opracowań, dokumentów, raportów i aktów prawnych, oraz dane empiryczne pochodzące z Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji – Komisji Europejskiej oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Polsce.

2. Istota i zadania sektora publicznego w gospodarce

Obecność sektora publicznego w gospodarce jest efektem rozwoju roli i funkcji państwa. Ewolucja ta jest spowodowana procesami zachodzącymi w gospodarce światowej, poziomem rozwoju gospodarczego poszczególnych krajów oraz opcjami partii politycznych sprawujących władzę. Sektor publiczny zazwyczaj utożsamiany jest z państwem (rządem³), a jego funkcje i zadania z rolą państwa w gospodarce⁴.

Bez sektora publicznego państwo nie mogłoby normalnie funkcjonować, gdyż przez jego kanały przepływa średnio 40% PKB, zatrudnionych jest w nim 30% ogółu pracujących, dostarcza on przeważającą część dóbr i usług publicznych oraz wpływa na funkcjonowanie całej gospodarki⁵. Niemniej jednoznaczna definicja sektora publicznego narażona jest na wiele trudności związanych z określeniem jego zakresu i funkcji w poszczególnych krajach. J.E. Stiglitz, proponując szerokie podejście do tego sektora, dostrzegł jego specyficzne cechy w demokratycznej procedurze wyborczej oraz możliwości użycia środków przymusu przez państwo⁶.

² P. Pełka, M. Stasiak, *Pomoc publiczna dla przedsiębiorców w Unii Europejskiej*, Difin, Warszawa 2002, s. 178.

³ W rozumieniu rządu centralnego, samorządu terytorialnego, związków gmin i zarządów terytorialnych, dla których podstawowym źródłem finansowania są podatki oraz opłaty należne państwu; zob. M. Bról, *Zarys ekonomii sektora publicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2010, s. 11.

⁴ R. Przygodzka, *Rola sektora publicznego we współczesnych procesach rozwojowych*, „Optimum. Studia Ekonomiczne” 2009, nr 4 (44), s. 51.

⁵ A. Szewczuk, M. Ziolo, *Zarys ekonomii sektora publicznego*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2008, s. 12.

⁶ J.E. Stiglitz, *Ekonomia sektora publicznego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004, s. 16.

Podmioty wchodzące w skład sektora publicznego wyróżnia na tle pozostałych znaczna odmienność, wynikająca m.in. ze sposobu ich finansowania, sprawowania nad nimi kontroli, dużego rozproszenia i niejednoznacznego ujmowania praw. Organizacje sektora publicznego charakteryzuje ponadto większa otwartość, mniejsza konkurencja, sztywna struktura organizacyjna, realizacja potrzeb konsumentów poprzez dostarczanie dóbr i usług publicznych oraz powiększanie dobrobytu i sprawiedliwości społecznej⁷.

Obszerną listę dóbr i usług finansowanych przez państwo przedstawił m.in. A. Breton⁸, wymieniając: sprawiedliwość (prawo, sądy, pomoc prawną, policję, więzienia), obronę narodową, stabilność cen i inflacji, prawo anty- i proaborcyjne, ochronę środowiska, wolny handel, latarnie morskie, znaki drogowe, oświetlenie ulic, usuwanie śniegu, ośrodki dziennej opieki, ubezpieczenie bezrobotnych, emerytury, wystawy muzealne, sztuki teatralne, powietrze, morza, drogi, transport kolejowy, dostarczanie energii elektrycznej, szpitale, szkolnictwo, górnictwo, transmisję programów telewizyjnych, wydobywanie ropy, przeciwdziałanie dyskryminacji, nacjonalizmowi i antysemityzmowi⁹.

3. Reguły dopuszczalności świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym w polityce konkurencji Unii Europejskiej

Problematyka u.s.w.o.i.g. stanowi przedmiot ożywionej dyskusji na forum UE, ponieważ skupia zarówno elementy konkurencji, w szczególności pomocy publicznej oraz prawa antymonopolowego, jak i odnosi się do zasad funkcjonowania Jednolitego Rynku Europejskiego oraz kwestii ochrony interesu konsumentów. W Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej¹⁰ (dalej: TFUE) uznano rolę i różnorodność usług publicznych cechujących się: wysokim poziomem jakości, bezpieczeństwa i przystępności cenowej; równym traktowaniem oraz propagowaniem powszechnego dostępu i praw odbiorców; dużą swobodą krajowych, regionalnych i lokalnych organów władzy w świadczeniu, zlecaniu i organizowaniu tych usług¹¹.

---

⁷ B. Kożuch, *Zarządzanie publiczne w teorii i praktyce polskich organizacji*, Wydawnictwo Placet, Warszawa 2004, s. 89.

⁸ A. Breton, *Competitive governments. An economic theory of politics and public finance*, Cambridge University Press, Cambridge 1998, s. 5-6.

⁹ Przeważająca część tych usług może być finansowana przez podmioty spoza sektora publicznego, które działają na zlecenie organów administracji publicznej, np. produkcja energii elektrycznej wykorzystywanej do zaspokajania potrzeb gospodarstw domowych i do oświetlenia ulic lub lekarstw używanych w prywatnych i publicznych szpitalach itp.

¹⁰ Wersja skonsolidowana, Dz. Urz. UE, C 115, 09.05.2008.

¹¹ *Reforma zasad UE dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym*, Komisja Europejska, Bruksela 23.3.2011, s. 3.

Na mocy art. 14 TFUE na krajach UE spoczywa obowiązek zapewnienia, aby u.ś.w.o.i.g. funkcjonowały na warunkach finansowych pozwalających przedsiębiorcom wypełniać nałożone na nich zadania. W związku z tym ważną kwestią dotyczącą u.ś.w.o.i.g. jest rekompensata przyznawana usługodawcom z tytułu realizacji zadań powierzonych im przez organy publiczne. Zgodnie z art. 107(1) TFUE ingerencja państwa w postaci selektywnego wsparcia przedsiębiorstw ze środków publicznych może zakłócać konkurencję i handel wewnątrzspółnotowy. Niemniej, jeśli pomoc ta nie destabilizuje rozwoju stosunków handlowych w UE, może zostać uznana za zgodną z regułami rynku wewnętrznego¹². W art. 106(2) TFUE przewidziano, że przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania u.ś.w.o.i.g. lub mające charakter monopolu skarbowego podlegają regułom konkurencji, o ile ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w realizacji zadań im powierzonych.

W nomenklaturze prawa wspólnotowego nie ma jednoznacznej definicji u.ś.w.o.i.g., ponieważ kraje UE posiadają szeroki zakres uprawnień w tym względzie. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że nie każda działalność gospodarcza może być uznana za u.ś.w.o.i.g.¹³. Pomimo zróżnicowanej specyfiki poszczególnych sektorów i ich uregulowań prawnych, możliwe jest jednak wyodrębnienie najważniejszych przykładów u.ś.w.o.i.g. Należą do nich: 1) transport (lądowy¹⁴, lotniczy¹⁵, morski¹⁶); 2) energie-

---

¹² W orzeczeniu Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie *Altmark* stwierdzono, że pomoc państwa dla przedsiębiorstw na realizację u.ś.w.o.i.g. jest dopuszczalna, jeśli: 1) jasno zdefiniowane są zobowiązania z tytułu u.ś.w.o.i.g.; 2) parametry stosowane w celu obliczenia rekompensaty ustalono w sposób obiektywny i przejrzysty; 3) rekompensata pokrywa jedynie koszty i rozsądny zysk; 4) przedsiębiorstwo wybrano w wyniku procedury zamówienia publicznego umożliwiającej wybór oferenta zdolnego do świadczenia usług dla danej społeczności za najkorzystniejszą cenę; *Sprawa C-280/00, Altmark Trans GmbH and Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, and Oberbundesanwalt beim Bundesverwaltungsgericht*, Judgment of the Court of 24.07.2003, European Court reports, 2003, s. 1-7747.

¹³ Poza tradycyjnymi prerogatywami państwowymi (policja, sądownictwo itp.), nie stanowi działalności gospodarczej oraz nie podlega zasadom polityki konkurencji m.in. zapewnianie bezpieczeństwa żeglugi powietrznej, nadzór nad zanieczyszczeniami czy zarządzanie systemem obowiązkowego zabezpieczenia społecznego; *Sprawa C-364/92: SAT Fluggesellschaft mbH v. European Organization for the Safety of Air Navigation (Eurocontrol)*, OJ C 273, 22.10.1992, s. 6; *Sprawa C-343/95: Diego Cali & Figli srl v. Servizi Ecologici Porto di Genova SpA*, OJ C 351, 30.12.1995, s. 7; *Sprawa C-218/00: Cical di Battistello Venanzio & C. Sas v Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL)*, European Court Reports 2002, s. 691.

¹⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego, DzU L 315 z 3.12.2007, s. 1.

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty, DzU L 293 z 31.10.2008, s. 3.

¹⁶ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3577/92 z dnia 7 grudnia 1992 r. dotyczące stosowania zasady swobody świadczenia usług w transporcie morskim w obrębie państw członkowskich (kabotaż morski), DzU L 364 z 12.12.1992, s. 7.

tyka¹⁷; 3) usługi wodne i oczyszczanie ścieków¹⁸; 4) usługi pocztowe¹⁹; 5) usługi finansowe; 6) radiofonia i telewizja publiczna²⁰; 7) telekomunikacja (łączość szerokopasmowa²¹); 8) ochrona zdrowia²²; 9) usługi socjalne (zapewniane przez władze regionalne²³).

4. Przeznaczenie pomocy publicznej w ramach usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym w wybranych krajach Unii Europejskiej²⁴ w latach 2009-2011

W latach 2009-2011 najwyższą wartość środków (ponad 11,1 mld EUR) w ramach u.ś.w.o.i.g. przyznała Wielka Brytania z tytułu rekompensaty na usługi z zakresu mieszkalnictwa czynszowego, która trafiła do 732 beneficjentów. Kraj ten udzielił blisko 60 mln EUR portom lotniczym obsługującym średniorocznie mniej niż 1 mln pasażerów. Ponadto w mniejszym zakresie finansowano państwową służbę zdrowia (6,3 mln EUR), połączenia lotnicze z wyspami²⁵ (4,4 mln EUR) oraz przyznano przedsiębiorcom rekompensatę²⁶ (3,2 mln EUR) mniejszą niż 30 mln EUR/rok²⁷.

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13.07.2009 r. dotycząca zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej, DzU L 211 z 14.8.2009, s. 55; Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13.07.2009 r. dotycząca zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego, DzU L 211, 14.8.2009, s. 94.

¹⁸ *Wytoczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska*, DzU C 81, 01.04.2008, s. 1.

¹⁹ *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/6/WE z dnia 20 lutego 2008 r. zmieniająca dyrektywę 97/67/WE w odniesieniu do pełnego urzeczywistnienia rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty*, DzU L 52, 27.2.2008, s. 3.

²⁰ *Komunikat Komisji w sprawie udzielania pomocy państwa dla radiofonii i telewizji publicznej*, DzU C 257 z 27.10.2009, s. 1-14.

²¹ *Wytoczne wspólnotowe w sprawie stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do szybkiego wdrażania sieci szerokopasmowych*, DzU C 235 z 30.9.2009, s. 7.

²² W tym: 1) opieka zdrowotna: szpitale i usługi pozaszpitalne; 2) przemysł farmaceutyczny, apteki i produkty związane z ochroną zdrowia; 3) ubezpieczenia zdrowotne: finansowanie usług i produktów związanych z ochroną zdrowia.

²³ W tym: 1) opieka długoterminowa; 2) wczesna edukacja i usługi związane z opieką; 3) usługi związane z zatrudnieniem; 4) mieszkalnictwo czynszowe; 5) inne usługi socjalne, np. baseny, zoo, ośrodki sportowe, kluby młodzieżowe, domy kultury, biblioteki, muzea, schroniska dla bezdomnych, lokalne ratusze, sale koncertowe itp.

²⁴ Spośród 28 krajów UE (na dzień 15.01.2014 r.) tylko w 12 przypadkach Komisja Europejska opublikowała (na swej stronie internetowej) raporty w języku angielskim dotyczące rekompensaty z tytułu u.ś.w.o.i.g. Pozostałe kraje przesyłały dokumenty wyłącznie w językach narodowych lub w ogóle nie wywiązały się z tego obowiązku.

²⁵ Rekompensata dla połączeń lotniczych z wyspami, przyznana zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu (CEE) 2408/92, na których roczne natężenie ruchu w okresie dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym przyznano świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym, nie przekraczało 300 000 pasażerów.

²⁶ Dla przedsiębiorstw o średnim rocznym obrocie przed opodatkowaniem, uwzględniającym całą działalność, nieprzekraczającym 100 mln EUR.

²⁷ *UK Government report on aid granted for SGEI 2009-11*, s. 1-3, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/uk_en.pdf.

Na Łotwie niemal 1,6 mld EUR przeznaczono na usługi z zakresu ochrony zdrowia oraz 323,5 mln EUR na usługi związane z zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków. Oprócz tego 34,2 mln EUR stanowiły środki na usługi dotyczące składowania odpadów komunalnych, a 3 mln EUR udzielono na usługi z zakresu mieszkalnictwa socjalnego²⁸. W Czechach do największych beneficjentów pomocy należały szpitale (317 mln EUR) oraz przedsiębiorcy otrzymujący rekompensatę poniżej 30 mln EUR/rok (290,9 mln EUR). W mniejszym stopniu wspierano także społeczne budownictwo mieszkaniowe (24,1 mln EUR) i porty lotnicze (2,1 mln EUR)²⁹. W Słowenii 246,1 mln EUR przeznaczono na instytucjonalną ochronę osób starszych. Ponadto 19,8 mln EUR skierowano na mieszkalnictwo socjalne, 18,4 mln EUR na ochronę socjalną, a 8,2 mln EUR na usługi z zakresu rolnictwa i hodowli zwierząt³⁰. Słowacja najwyższą kwotę rekompensaty skierowała do sektora szpitali, przychodni i ośrodków zdrowia (142,4 mln EUR); pozostałe środki trafiły do podmiotów publicznej telewizji (31,9 mln EUR) i radiofonii (14,5 mln EUR)³¹. Podobnie w Hiszpanii najwięcej środków (85,3 mln EUR) otrzymały szpitale, a także sektor transportu morskiego (23,4 mln EUR) i budownictwa socjalnego (5,7 mln EUR)³².

Mając na uwadze osiągnięcie celów polityki transportowej, Szwecja wypłaciła 33 mln EUR rekompensaty dla regionalnych portów lotniczych, z czego 20% zostało sfinansowane przez Urząd Lotnictwa Cywilnego³³. W Estonii rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych przyznawana była w dziedzinach: usług pocztowych (3,9 mln EUR), funkcjonowania małych lotnisk (3,1 mln EUR) i portów morskich (1,6 mln EUR)³⁴. Jedynym przypadkiem pomocy w ramach u.ś.w.o.i.g. na Cyprze

²⁸ *Informācija par pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi par laika periodu 2008.-2011.gads*, Latvijas Republikas Finanšu Ministrija, Rīga 17.07.2012, s. 1-7.

²⁹ *Report on the implementation of Commission Decision of 28 November 2005 on the application of Article 86(2) of the EC Treaty to State aid in the form of public service compensation granted to certain undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest (2005/842/EC)*, s. 1-5, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/czech_republic_en.pdf.

³⁰ *Report of the Republic of Slovenia on the implementation of the Commission Decision of 28 November 2005 on the application of Article 86(2) of the EC Treaty to State aid in the form of public service compensation granted to certain undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest for the period 2009-11*, s. 1-21, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/slovenia_en.pdf.

³¹ *Services of general economic interest: Report pursuant to Article 8 of the Commission Decision of 18.11.2005 (2005/842/EC) for the period 2009 – 2011*, s. 1-16, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/slovakia_en.pdf.

³² *State aid SGEI Commission Decision 2005/842, Report 2009-2011*, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/spain5_en.pdf; http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/spain9_en.pdf.

³³ *Report on the implementation of the Commission Decision of 28 November 2005 on the application of Article 86(2) of the EC Treaty to state aid in the form of public service compensation granted to certain undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest*, s. 1-4, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/sweden_en.pdf.

³⁴ *Services of General Economic Interest: report submitted pursuant to the decision of 28 November 2011*, s. 1-3, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/estonia_en.pdf.

były środki dla Agencji Prasowej CNA w łącznej wysokości 5,6 mln EUR³⁵. W Finlandii największą część publicznego finansowania stanowiły kredyty na budowę mieszkań do wynajmu (3,2 mln EUR). Na kolejnych miejscach znalazły się dotacje na spłatę odsetek kredytu na budowę mieszkań (0,8 mln EUR) i gwarancje na budowę nowych mieszkań do wynajmu (0,1 mln EUR)³⁶. W Bułgarii rekompensatę przyznano z tytułu świadczenia usług w sektorze kolejowych (87,4 mln EUR), miejskich i międzymiastowych przewozów pasażerskich (46,6 mln EUR), w tym słabo zaludnionych regionach górskich i przygranicznych (10,7 mln EUR)³⁷.

5. Zakres pomocy publicznej stanowiącej rekompensatę z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym w Polsce w latach 2009-2011

Całkowita wartość pomocy stanowiącej rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych w Polsce w latach 2009-2011 wyniosła ponad 21 mld PLN (tab. 1). Sektorem, do którego skierowano najwięcej środków, był transport (9,9 mld PLN, tj. 47,3%). Marszałkowie województw udzielili na ten cel 5,1 mld PLN, w szczególności na rzecz:

- transportu kolejowego na podstawie³⁸ umowy pomiędzy przewoźnikiem i samorządem odpowiedzialnym za organizowanie i dotowanie regionalnych przewozów osób; głównym beneficjentem tej pomocy były Przewozy Regionalne Sp. z o.o. (2,1 mld PLN);
- transportu lądowego³⁹ w autobusowych przewozach pasażerskich (1,3 mld PLN). Ponadto pomoc przyznawał Minister Transportu (2,0 mld PLN) wyłącznie przedsiębiorstwom w sektorze transportu kolejowego (w tym PKP Intercity SA otrzymało 1,3 mld PLN, a Przewozy Regionalne Sp. z o.o. 600 mln PLN).

Rekompensata za u.s.w.o.i.g. udzielana była także przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko⁴⁰.

³⁵ *Republic of Cyprus – Report on services of general economic interest to be submitted pursuant to the Decision of the European Commission of 28 November 2005*, s. 1-3, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/cyprus_en.pdf.

³⁶ *Country report for 2009–2011 regarding Services of General Economic Interest (SGEI) according to the Commission's SGEI Decision*, s. 1-6, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/finland1_en.pdf.

³⁷ *Report on State aid granted in the form of public service compensation under Article 8 of the Commission Decision of 28 November 2005*, s. 1-6, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/bulgaria_en.pdf.

³⁸ Ustawa z 28.03.2003 r. o transporcie kolejowym, DzU 2007, nr 16, poz. 94, z późn. zm.

³⁹ Ustawa z 20.06.1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami transportu zbiorowego, DzU 2002, nr 175, poz. 1440, z późn. zm.; Ustawa z 16.12.2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, DzU 2011, nr 5, poz. 13, z późn. zm.

⁴⁰ Wyniosła ona 1,3 mld PLN, z czego PKP Intercity S.A. otrzymało 794,6 mln PLN, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A. w Krakowie – 184,2 mln PLN, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu Sp. z o.o. – 156,8 mln PLN oraz Szybka Kolej Miejska Sp. z o.o. w Warszawie – 150,4 mln PLN.

Tabela 1. Wartość (mln PLN), struktura i przeznaczenie pomocy stanowiącej rekompensatę z tytułu realizacji zadań publicznych, przyznawanej przez poszczególne organy w Polsce w latach 2009-2011

Organy przyznające dofinansowanie	Przeznaczenie pomocy	Lata			Razem	Udział (%)
		2009	2010	2011		
Marszałkowie województw, Minister Transportu*, Centrum Unijnych Projektów Transportowych	Transport, w tym:	3085,4	2851,0	4001,7	9938,1	47,3
	– transport kolejowy	2305,2	1989,4	2943,0	7237,6	34,4
	– transport lądowy	390,3	551,8	690,6	1632,7	7,8
	– działalność wspomagająca	389,9	309,8	368,1	1067,8	5,1
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu	Sektor energii elektrycznej	2127,9	1304,7	2286,4	5719,0	27,2
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Gospodarka odpadami	272,4	266,6	1466,3	2005,3	9,5
Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu	Sektor gazu ziemnego	-	1181,5	588,1	1769,6	8,4
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	Dotacje z abonamentu na rzecz radiofonii i telewizji	-	536,9	470,3	1007,2	4,8
Polski Instytut Sztuki Filmowej	Sektor kinematografii	152,6	126,4	145,9	424,9	2,0
Marszałkowie województw	Gospodarka odpadami	16,7	78,6	-	95,3	0,5
Organy podatkowe	Dofinansowanie posiłków w barach mlecznych	19,8	20,9	20,2	60,9	0,3
SUMA		5674,8	6366,6	8978,9	21020,3	100,0

* pozycja ta obejmuje środki udzielane do 18.11.2011 r. przez Ministra Infrastruktury właściwego ds. transportu

Źródło: Kalkulacje własne na podstawie: *Raport o pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom* (za lata 2009-2011), Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2010, s. 29-32, 41-42; 2011, s. 44-49; 2012, s. 67-74.

W latach 2009-2011 całą pomoc (1,1 mld PLN) związaną z lotnictwem udzielono portom lotniczym (w Rzeszowie-Jasionce, Gdańsku, Lublinie i Wrocławiu), zaliczając ją zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności do kategorii wspomagającej transport⁴¹.

⁴¹ Największym beneficjentem był Port Lotniczy „Rzeszów-Jasionka” Sp. z o.o., który od Marszałka Województwa Podkarpackiego oraz Przedsiębiorstwa Państwowe Porty Lotnicze otrzymał wsparcie w łącznej kwocie 594,5 mln PLN. Na kolejnych miejscach znalazł się Port Lotniczy „Gdańsk” Sp. z o.o., otrzymując refundację z Centrum Unijnych Projektów Transportowych w wysokości 133 mln PLN; Port Lotniczy Lublin SA dotowany przez Marszałka Lubelskiego – 129,6 mln PLN oraz Port Lotniczy Wrocław SA dofinansowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 128,1 mln PLN.

Wartość pomocy publicznej dla podmiotów działających w sektorze wytwarzania energii elektrycznej w Polsce w badanym okresie wyniosła 5,7 mld PLN (27,2%). Była ona udzielana przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w ramach rekompensaty za rozwiązanie długoterminowych umów sprzedaży mocy i energii elektrycznej oraz przez Dyrektora Instytutu Nafty i Gazu na budowę transgranicznego elektroenergetycznego połączenia międzysystemowego Polska-Litwa. Najwięcej środków z tego tytułu otrzymało PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA (1,5 mld PLN), Południowy Koncern Energetyczny SA (659,8 mln PLN), PGE Elektrownia Opole SA (503,9 mln PLN), PGE Elektrownia Turów SA (474,7 mln PLN) oraz Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator SA (396,5 mln zł).

W latach 2009-2011 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przyznał dotacje i pożyczki w łącznej wysokości 2 mld PLN. Największą część otrzymał Krakowski Holding Komunalny SA (377 mln PLN), Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów Pro Natura Sp. z o.o. (318 mln PLN) oraz zakłady utylizacji odpadów komunalnych w Gdańsku (206,7 mln PLN), Tczewie (84,8 mln PLN) i Starogardzie Gdańskim (65,7 mln PLN).

W 2010 r. po raz pierwszy udzielana była pomoc dla podmiotów działających w sektorze gazu ziemnego. Dyrektor Instytutu Nafty i Gazu przyznał pomoc indywidualną Polskiemu Górnictwu Naftowemu i Gazownictwu SA (604,6 mln PLN) z przeznaczeniem na inwestycje w podziemne magazyny gazu ziemnego. Oprócz tego dotacji na inwestycje w układy przesyłowe gazu ziemnego udzielono Operatorowi Gazociągów Przesyłowych Gaz-System SA (724,1 mln PLN) oraz spółce Polskie LNG SA (440,9 mln PLN) na budowę terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu.

W badanym okresie Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji udzieliła 1 mld PLN (4,8%) dotacji jednostkom radiofonii i telewizji finansowanych z opłat abonamentowych. Polski Instytut Sztuki Filmowej przyznawał pomoc dla podmiotów działających w sektorze kinematografii⁴², której największa część przypadła m.in. Wytwórni Filmów Dokumentalnych i Fabularnych (13,8 mln PLN), Donten & Lacroix Films Sp. z o.o. (7,5 mln PLN) oraz spółce Zentropa International Poland Sp. z o.o. (6,6 mln PLN).

Rekompensata z tytułu realizacji zadań publicznych była także udzielana przez marszałków województw (95 mln PLN). Zasadniczą część tych środków przyznał Marszałek Województwa Wielkopolskiego (78,6 mln PLN) i Pomorskiego (16 mln PLN).

Ponadto 61 mln PLN stanowiły dotacje do posiłków w barach mlecznych⁴³ udzielane przez organy skarbowe na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów

⁴² Rozporządzenie Ministra Kultury z 27.10.2005 r. w sprawie udzielania przez Polski Instytut Sztuki Filmowej dofinansowania przedsięwzięć z zakresu kinematografii, DzU nr 219, poz. 1870, z późn. zm.

⁴³ Obejmują one jednostki, które: 1) prowadzą samoobsługowe, bezalkoholowe, ogólnodostępne zakłady masowego żywienia, produkujące i sprzedające potrawy mleczno-nabiałowo-jarskie, zaliczane do posiłków całodziennych; 2) stosują marżę gastronomiczną nieprzekraczającą 30% wartości surowców; 3) dokonują rejestru ilościowo-wartościowego surowców wykorzystanych w celu przygotowania posiłków.

z 20.06.2006⁴⁴. Z kolei Minister Infrastruktury przyznał Poczcie Polskiej 3,6 mln PLN za świadczenie usług ustawowo zwolnionych z opłat pocztowych⁴⁵. Na podstawie decyzji Komisji nr 2005/842/WE z 28.11.2005⁴⁶ w latach 2006-2008 pomoc (9,7 mln PLN) od władz Polski na u.s.w.o.i.g. otrzymywał także Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych⁴⁷.

6. Podsumowanie

Powszechność u.s.w.o.i.g. oznacza gwarancję jednolitego dostępu konsumentów do szerokiego spektrum usług najwyższej jakości, bez jakichkolwiek ograniczeń i gradacji, stanowiąc warunek konieczny do pełnej eksploatacji osiągnięć cywilizacyjnych UE w sferze technicznej, gospodarczej i kulturowej. Realizacja tego celu bez interwencji państwa w formie rekompensaty okazuje się dla przedsiębiorstw niemożliwa lub nieopłacalna.

Zderzenie reguł konkurencji z priorytetami UE w zakresie poprawy standardu życia obywateli odzwierciedla postępujący proces liberalizacji kolejnych sektorów gospodarczych zaliczanych do u.s.w.o.i.g. Jest on determinowany czynnikami społeczno-ekonomicznymi i politycznymi oraz zależy od postępu technologicznego oraz poziomu rozwoju gospodarczego danego kraju.

Niektóre z u.s.w.o.i.g. funkcjonują na skalę międzynarodową lub krajową. Inne, świadczone na poziomie regionalnym i lokalnym, mają ograniczony wpływ na wymianę handlową, nie powodując poważnych zakłóceń konkurencji. Ponadto sektory transportu, telekomunikacji, poczty i energetyki podlegają szczegółowym przepisom, zastępującym często ogólne zasady w zakresie u.s.w.o.i.g., co wpływa na ich interpretację i stosowanie, przekładając się na regulacje stopnia otwarcia rynku na konkurencję.

---

⁴⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z 20.06.2006 r. w sprawie stawek, szczegółowych zasad i trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do posiłków sprzedawanych w barach mlecznych, DzU nr 112, poz. 760.

⁴⁵ Podstawą do obliczenia wysokości dotacji jest wartość utraconych wpływów taryfowych; Ustawa z 12.06.2003 r. Prawo pocztowe, DzU nr 130, poz. 1188, z późn. zm.; Ustawa z 7.11.1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych, DzU nr 152, poz. 722, z późn. zm.; Rozporządzenie Ministra Finansów z 28.06.2006 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych, DzU nr 113, poz. 777.

⁴⁶ *Decyzja Komisji nr 2005/842/WE z 28.11.2005 w sprawie stosowania art. 86 ust. 2 Traktatu WE do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym*, Dz. Urz. UE, 29.11.2005, L 312, s. 67-73.

⁴⁷ Do zakresu usług świadczonych przez Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych należy postępowanie z odpadami promieniotwórczymi, wypalonym paliwem jądrowym, materiałami jądrowymi, źródłami promieniotwórczymi oraz innymi substancjami. Zajmuje się on także ich odbiorem, transportem, przechowywaniem oraz składowaniem; Ustawa z 29.11.2000 r. Prawo atomowe, DzU nr 42, poz. 276.

Literatura

- Breton A., *Competitive governments. An economic theory of politics and public finance*, Cambridge University Press, Cambridge 1998.
- Brol M., *Zarys ekonomii sektora publicznego*, Wydawnictwo UE we Wrocławiu, Wrocław 2010.
- Country report for 2009-2011 regarding Services of General Economic Interest (SGEI) according to the Commission's SGEI Decision, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/finland1_en.pdf.
- Decyzja Komisji nr 2005/842/WE z 28.11.2005 w sprawie stosowania art. 86 ust. 2 Traktatu WE do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym, Dz. Urz. UE, 29.11.2005, L 312.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/6/WE z dnia 20 lutego 2008 r. zmieniająca dyrektywę 97/67/WE w odniesieniu do pełnego urzeczywistnienia rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty, DzU L 52, 27.2.2008.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13.07.2009 r. dotycząca zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej, DzU L 211 z 14.8.2009.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13.07.2009 r. dotycząca zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego, DzU L 211, 14.8.2009.
- Informācija par pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi par laika periodu 2008.-2011. gads*, Latvijas Republikas Finanšu Ministrija, Rīga 17.07.2012.
- Komunikat Komisji w sprawie udzielania pomocy państwa dla radiofonii i telewizji publicznej*, DzU C 257 z 27.10.2009.
- Kożuch B., *Zarządzanie publiczne w teorii i praktyce polskich organizacji*, Wydawnictwo Placet, Warszawa 2004.
- Pełka P., Stasiak M., *Pomoc publiczna dla przedsiębiorców w Unii Europejskiej*, Difin, Warszawa 2002.
- Przygodzka R., *Rola sektora publicznego we współczesnych procesach rozwojowych*, „Optimum. Studia Ekonomiczne” 2009, nr 4 (44).
- Raport o pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom* (za lata 2009-2011), Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2010-2012.
- Reforma zasad UE dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym*, Komisja Europejska, Bruksela 23.3.2011.
- Report of the Republic of Slovenia on the implementation of the Commission Decision of 28 November 2005 on the application of Article 86(2) of the EC Treaty to State aid in the form of public service compensation granted to certain undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest for the period 2009-11*, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/slovenia_en.pdf.
- Report on State aid granted in the form of public service compensation under Article 8 of the Commission Decision of 28 November 2005*, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/bulgaria_en.pdf.
- Report on the implementation of Commission Decision of 28 November 2005 on the application of Article 86(2) of the EC Treaty to State aid in the form of public service compensation granted to certain undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest (2005/842/EC)*, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/czech_republic_en.pdf.
- http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/sweden_en.pdf.
- Republic of Cyprus - Report on services of general economic interest to be submitted pursuant to the Decision of the European Commission of 28 November 2005*, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/cyprus_en.pdf.

- Rozporządzenie Ministra Finansów z 20.06.2006 r. w sprawie stawek, szczegółowych zasad i trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do posiłków sprzedawanych w barach mlecznych, DzU nr 112, poz. 760.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 28.06.2006 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych, DzU nr 113, poz. 777.
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 27.10.2005 r. w sprawie udzielania przez Polski Instytut Sztuki Filmowej dofinansowania przedsięwzięć z zakresu kinematografii, DzU nr 219, poz. 1870, z późn. zm.
- Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego, DzU L 315 z 3.12.2007.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty, DU L 293 z 31.10.2008.
- Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3577/92 z dnia 7 grudnia 1992 r. dotyczące stosowania zasady swobody świadczenia usług w transporcie morskim w obrębie państw członkowskich (kabotaż morski), DzU L 364 z 12.12.1992.
- Services of general economic interest: Report pursuant to Article 8 of the Commission Decision of 18.11.2005 (2005/842/EC) for the period 2009-2011*, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/slovakia_en.pdf.
- Services of General Economic Interest: Report submitted pursuant to the decision of 28 November 2011*, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/estonia_en.pdf.
- Sprawa C-364/92: SAT Fluggesellschaft mbH v. European Organization for the Safety of Air Navigation (Eurocontrol)*, OJ C 273, 22.10.1992, s. 6.
- Sprawa C-343/95: Diego Cali & Figli srl v. Servizi Ecologici Porto di Genova SpA*, OJ C 351, 30.12.1995, s. 7.
- Sprawa: C-218/00: Cisal di Battistello Venanzio & C. Sas v Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL)*, European Court Reports 2002, s. 691.
- Sprawa C-280/00, Altmark Trans GmbH and Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrs-gesellschaft Altmark GmbH, and Oberbundesanwalt beim Bundesverwaltungsgericht*, Judgment of the Court of 24.07.2003, European Court reports, 2003, s. 1-7747.
- State aid SGEI Commission Decision 2005/842, Report 2009-2011*, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/spain5_en.pdf; http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/spain9_en.pdf.
- Stiglitz J.E., *Ekonomia sektora publicznego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.
- Szewczuk A., Ziolo M., *Zarys ekonomiki sektora publicznego*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2008.
- The Application of EU State Aid rules on Services of General Economic Interest since 2005 and the Outcome of the Public Consultation*, European Commission, Brussels 23.03.2011, SEC(2011) 397.
- Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wersja skonsolidowana*, Dz. Urz. UE, C 115, 09.05.2008.
- UK Government report on aid granted for SGEI 2009-11*, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2009_2011/uk_en.pdf.
- Ustawa z 20.06.1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami transportu zbiorowego, DzU z 2002 r., nr 175, poz. 1440, z późn. zm.
- Ustawa z 7.11.1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych, DzU, nr 152, poz. 722 z późn. zm.
- Ustawa z 29.11.2000 r. Prawo atomowe, DzU 2007, nr 42, poz. 276.
- Ustawa z 28.03.2003 r. o transporcie kolejowym, DzU 2007, nr 16, poz. 94, z późn. zm.

Ustawa z 12.06.2003 r. Prawo pocztowe, DzU Nr 130, poz. 1188, z późn. zm.

Ustawa z 16.12.2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, DzU 2011, nr 5, poz. 13, z późn. zm.

Wytyczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska, DzU C 81, 01.04.2008.

Wytyczne wspólnotowe w sprawie stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do szybkiego wdrażania sieci szerokopasmowych, DzU C 235 z 30.9.2009.

SERVICES OF GENERAL ECONOMIC INTEREST IN THE LIGHT OF THE EUROPEAN UNION COMPETITION POLICY IN THE YEARS 2009-2011

Summary: Legal and economic aspects of Services of General Economic Interest in EU were discussed. Theoretical and empirical information came from European Commission and Office of Competition and Consumer Protection. Main beneficiaries of state aid in 2009-2011 were: United Kingdom (tenement housing sector, air transport), Latvia (waste and water services), Czech Republic (hospitals), Slovenia (long-term care), Slovakia (health centers, public broadcasting), Spain (hospitals, maritime transport). Poland supported sectors of transport (47%), energy (27%), waste and water management (10%), natural gas (8%). Clash between competition policy principles and priorities of EU entails the process of sectors' liberalization determined by socio-economic and political factors, such as technological progress and a level of Member States' economic development.

Keywords: Services of General Economic Interest, state aid, competition policy, European Union.